

नेपाल राजपत्र

भाग ३

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड २७] काठमाडौं, वैशाख २० गते २०३४ साल [संख्या ३

श्री ५ को सरकार
सञ्चार मन्त्रालयको
सूचना

छापाखाना र प्रकाशन रजिष्ट्रेशन नियमावली, २०३४

छापाखाना र प्रकाशन रजिष्ट्रेशन ऐन, २०१९ को दफा २७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:- (१) यी नियमहरूको नाम “छापाखाना र प्रकाशन रजिष्ट्रेशन नियमावली, २०३४” रहेको छ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा:- विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा-

(क) “ऐन” भन्नाले छापाखाना र प्रकाशन रजिष्ट्रेशन ऐन, २०१९ सम्झनु पर्छ ।

(ख) “निर्देशक” भन्नाले श्री ५ को सरकार, सूचना विभागको निर्देशक सम्झनु पर्छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ग) "पूँजी" भन्नाले समाचारपत्र, समाचार पत्रिका र अन्य पत्रपत्रिकाको लागि स्थायी लगानी गरिएको पूँजी सम्झनु पर्छ र सो शब्दले सम्पादक, प्रकाशक वा समाचारपत्र वा समाचार पत्रिकाको मालिकको नाउँमा दर्ता भएको छापाखाना र तत्सम्बन्धी सामानहरूलाई समेत जनाउँछ ।

३. छापाखाना दर्ता गराउनु पर्ने:- (१) ऐन बमोजिम नेपाल अधिराज्यभित्र कुनै ठाउँमा छापाखाना राख्न चाहने व्यक्तिले अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा स्थानीय पदाधिकारी समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम परेको निवेदनमा स्थानीय पदाधिकारीले आवश्यक जाँचबुझ गरी र उपयुक्त सम्झेमा निर्देशकको समेत राय लिई अनुसूची २ बमोजिमको प्रमाणपत्र दिन सक्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम प्रमाणपत्र पाएको व्यक्तिले सो प्रमाणपत्र पाएको मितिले छ महीनाभित्र छापाखाना राखिसक्नु पर्नेछ । उक्त म्यादभित्र छापाखाना नराखेमा वा प्रमाणपत्रमा तोकिएको जिल्ला बाहेक अन्य जिल्लामा छापाखाना राखेमा प्रमाणपत्र स्वतः रद्द हुनेछ ।

४. प्रकाशन दर्ता गराउनु पर्ने:- (१) ऐन बमोजिम नेपाल अधिराज्यभित्र कुनै समाचार वा समाचार पत्रिका वा अन्य पत्रपत्रिका छापी प्रकाशित गर्न चाहने प्रकाशकले अनुसूची ३ बमोजिमको ढाँचामा स्थानीय पदाधिकारी समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम परेको निवेदनमा स्थानीय पदाधिकारीले आवश्यक जाँचबुझ गरी र उपयुक्त सम्झेमा निर्देशकको राय समेत लिई अनुसूची ४ बमोजिम प्रमाणपत्र दिन सक्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम प्रमाणपत्र पाएको प्रकाशकले सो प्रमाणपत्र पाएको मितिले पैंतीस दिनभित्र सो समाचारपत्र वा समाचार पत्रिका वा अन्य पत्रपत्रिका प्रकाशित गरिसक्नु पर्नेछ । सो बमोजिम नगरेमा निजले पाएको प्रमाणपत्र स्वतः रद्द हुनेछ ।

५. समाचारपत्र र अन्य पत्रपत्रिकाको लागि चाहिने पूँजी:- कुनै समाचारपत्र वा समाचार पत्रिका वा अन्य पत्रपत्रिका दर्ता गराउन निवेदन दिँदा कम्तीमा देहाय बमोजिमको पूँजीको निस्सा समेत निवेदन साथ संलग्न गरी स्थानीय पदाधिकारी समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ:-

(क) दैनिक समाचार पत्रका लागि - रु. १,००,०००।-

(ख) साप्ताहिक, अर्द्ध साप्ताहिक, हप्तामा तीन पटक प्रकाशित हुने वा पाक्षिक पत्रपत्रिकाका लागि - रु. २५,०००।-

(ग) मासिक वा अन्य पत्रपत्रिकाका लागि- रु. १५,०००।-

आधिकारिकता मूद्रा विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

६. समाचार पत्रपत्रिकाको आकार, पृष्ठ, संख्या, इत्यादि:- (१) दैनिक समाचारपत्रको प्रकाशकले पाँचसय प्रतिमा नघटाई कम्तीमा दिनको एक संस्करण प्रकाशित गर्नु पर्नेछ। साप्ताहिक, अर्द्ध साप्ताहिक, हप्तामा तीन पटक प्रकाशित हुने र पाक्षिक समाचारपत्र वा समाचार पत्रिका वा अन्य पत्रपत्रिकाले पनि पाँचसय प्रतिमा नघटाई निश्चित तिथिमा प्रकाशित गर्नु पर्नेछ।

(२) दैनिक समाचारपत्रको आकार कम्तीमा "१० × १५" र पृष्ठ कम्तीमा चार हुनु पर्नेछ।

(३) दैनिक समाचारपत्र बाहेक अन्य पत्रपत्रिका "१० × १५" वा सो भन्दा ठूलो आकारको भएमा कम्तीमा आठ पृष्ठको र सो भन्दा सानो आकारको भएमा कम्तीमा सोह्र पृष्ठको हुनु पर्नेछ।

(४) कुनै समाचारपत्र, समाचार पत्रिका वा अन्य पत्रपत्रिकाको सम्पादकले उप-नियम (२) वा (३) बमोजिम तोकिएको आकार वा पृष्ठ संख्या घटाएमा वा उप-नियम (१) बमोजिम तोकिएको न्यूनतम प्रतिभन्दा घटी प्रकाशित गरेमा वा निश्चित तिथिमा प्रकाशन नगरेमा वा प्रमाणपत्रमा तोकिएको विषय वा जिल्ला बाहेक अन्य विषयको वा अन्य जिल्लाबाट प्रकाशन गरेमा निजले पाएको प्रमाणपत्र स्वतः रद्द हुनेछ।

७. विशेष परिस्थितिमा प्रकाशन स्थगित गर्न सकिने:- (१) निश्चित तिथिमा प्रकाशित गर्ने सम्बन्धमा नियम ६ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विशेष कारणले गर्दा समाचार पत्र वा समाचार पत्रिका वा अन्य पत्रपत्रिकाको प्रकाशन स्थगित गर्नु पर्ने अवस्था पर्न आएमा देहायका पत्रपत्रिकालाई देहायको अवधिभन्दा बढी समयसम्म वा देहायको अङ्क भन्दा बढी अङ्कसम्म स्थगित गर्नु परेमा प्रकाशकले स्थानीय पदाधिकारीको अनुमति लिनु पर्नेछ:-

(क) दैनिक समाचारपत्रको हकमा सात दिन

(ख) साप्ताहिक, अर्द्ध साप्ताहिक, हप्तामा तीन पटक प्रकाशित हुने पत्रपत्रिकाको हकमा दुई अङ्क,

(ग) पाक्षिक, मासिक वा अन्य पत्रपत्रिकाको हकमा एक अङ्क।

(२) उपनियम (१) बमोजिम अनुमतिका लागि निवेदन पर्न आएमा स्थानीय पदाधिकारीले आवश्यक देखेमा देहायका समाचारपत्र वा समाचार पत्रिकालाई देहायको अवधिसम्म वा देहायको अङ्कसम्म स्थगित गर्न अनुमति दिन सक्नेछ:-

(क) दैनिक समाचारपत्रको हकमा पन्ध्र दिनसम्म,

(ख) साप्ताहिक, अर्द्ध साप्ताहिक वा हप्तामा तीन पटक प्रकाशित हुने पत्रपत्रिकाको हकमा चार अङ्कसम्म,

(ग) पाक्षिक, मासिक वा अन्य पत्रपत्रिकाको हकमा दुई अङ्कसम्म।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

तर यसरी स्थगित गर्ने अनुमति दिँदा साल भरिमा दैनिक समाचारपत्रको हकमा तीस दिनभन्दा बढी अवधिसम्म, साप्ताहिक, अर्द्ध साप्ताहिक हप्तामा तीन पटक प्रकाशित हुने पत्रपत्रिकाको हकमा आठ अङ्कभन्दा बढी र पाक्षिक वा अन्य पत्रपत्रिकाको हकमा चार अङ्कभन्दा बढी प्रकाशन स्थगित गर्ने अनुमति दिइने छैन ।

(३) उपनियम (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायका पत्र पत्रिकाले साल भरिमा कम्तीमा देहाय बमोजिमको अङ्क प्रकाशित गर्नु पर्नेछः-

- (क) दैनिक समाचारपत्रको हकमा दुईसय चालीस अङ्क,
- (ख) हप्तामा तीन पटक प्रकाशित हुनेको हकमा एकसय बीस अङ्क,
- (ग) अर्द्ध साप्ताहिकको हकमा अस्सी अङ्क,
- (घ) साप्ताहिकको हकमा चालीस अङ्क,
- (ङ) पाक्षिकको हकमा अठार अङ्क,
- (च) मासिकको हकमा नौ अङ्क,
- (छ) द्वै मासिकको हकमा पाँच अङ्क,
- (ज) त्रै मासिकको हकमा तीन अङ्क ।

(४) कुनै समाचारपत्र, समाचार पत्रिका वा अन्य पत्रपत्रिकाको प्रकाशकले उपनियम (१) बमोजिम अनुमति नलिई वा उपनियम (२) बमोजिम अनुमति पाएकोमा पनि अनुमति पाएको भन्दा बढी अवधि वा बढी अङ्कसम्म स्थगित गरेमा वा उपनियम (३) मा तोकिएको भन्दा घटी अङ्क प्रकाशित गरेमा निजले पाएको प्रमाणपत्र स्वतः रद्द हुनेछ ।

८. प्रकाशक, सम्पादक, मुद्रक र छापाखानाको नाम उल्लेख गर्नुपर्नेः- (१) प्रत्येक समाचारपत्र, समाचार पत्रिका वा अन्य पत्रपत्रिकाको पहिलो पृष्ठको शिरमा स्थानीय पदाधिकारीबाट दिइएको दर्ता नम्बर र अन्तिम पृष्ठको अन्त्यमा वा सम्पादकीय लहर (कालम) को शिरमा प्रकाशक, सम्पादक, मुद्रक र छापाखानाको नाम स्पष्ट बुझिने गरी छापिएको हुनु पर्दछ ।

(२) प्रत्येक समाचारपत्र, समाचार पत्रिका वा अन्य पत्रपत्रिकाको पहिलो र अन्तिम पृष्ठको शिरमा सो पत्रपत्रिकाको नाम ठूलो अक्षर (ब्लक लेटर) मा र पत्रपत्रिकाको प्रकार, वर्ष, अङ्क, मिति र मूल्य सानो अक्षरमा भए पनि स्पष्ट बुझिने गरी छापिनु पर्नेछ । सो बाहेक अरु प्रत्येक पृष्ठको शिरमा सो पत्रपत्रिकाको नाम र मिति स्पष्ट बुझिने गरी छापिएको हुनुपर्छ ।

(३) समाचारपत्र, समाचार पत्रिका र अन्य पत्रपत्रिका बाहेक किताब, लिखितपत्र र अन्य मुद्रित सामग्रीहरू प्रकाशित गर्दा प्रकाशक, सम्पादक, लेखक, अनुवादक, मुद्रक, छापाखाना र कपीराइट पाउने व्यक्तिको नामको साथै संस्करणको संख्या, सो संस्करणमा छापिएको कूल प्रति तथा विक्री हुने मूल्य स्पष्ट बुझिने गरी भित्री आवरण पृष्ठ (कभर पेज) मा छापिएको हुनुपर्छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(४) कुनै समाचारपत्र, समाचार पत्रिका वा अन्य पत्रपत्रिकाको सम्पादक, प्रकाशक वा मुद्रक सात दिनभन्दा बढी अवधिसम्मको लागि उपस्थित हुन नसक्ने अवस्था परेमा निजको सट्टा काम गर्ने व्यक्तिको नाम वा निजले सो काम छोडिदिएमा निजको स्थानमा नयाँ नियुक्त भएको व्यक्तिको नाम स्थानीय पदाधिकारीकहाँ तुरुन्त लेखी पठाउनु पर्छ ।

९. ग्राम्दानी-खर्चको सेस्ता राख्नु पर्ने:- प्रत्येक समाचारपत्र, समाचार पत्रिका वा अन्य पत्रपत्रिकाको प्रकाशकले अनुसूची ५ बमोजिमको ढाँचामा आफ्नो ग्राम्दानी-खर्चको विवरण स्पष्ट बुझिने गरी राख्नु पर्छ ।

१०. कागज गराउने:- ऐनको दफा ३ को उपदफा (२) बमोजिम छापाखानाको धनीबाट र ऐनको दफा ४ को उपदफा (२) बमोजिम प्रकाशकबाट कागज गराउँदा क्रमशः अनुसूची ६ र ७ बमोजिम कागज गराउनु पर्छ ।

११. खारेजी र बचाउ:- (१) छापाखाना र प्रकाशन रजिष्ट्रेशन नियमावली, २०२० खारेज गरिएको छ ।

(२) यो नियमावली प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि तत्काल प्रचलित नेपाल कानून अन्तर्गत पाएका प्रमाणपत्रहरू यो नियमावली अन्तर्गत पाए सरह मानिने छन् ।

(६)

नेपाल राजपत्र भाग ३

अनुसूची - १

(नियम ३ को उपनियम (१) संग सम्बन्धित)
छापाखाना राख्नको लागि दिइने निवेदनको ढाँचा

फोटो

श्रीमान्

महाशय,

म।हामी नाममा छापाखाना राख्न इच्छुक
भएकोले यो निवेदनपत्र पेश गरेको छु।छौं।

मेरो।हाम्रो दुई प्रति फोटो र कम्पनीको ट्रेडमार्क यसै साथ संलग्न छ। उक्त छापाखाना
राख्न प्रमाणपत्र पाउँ।

सो छापाखाना देहायको स्थानमा राखिने छ र छापाखानाको किसिम देहाय बमोजिम
हुनेछ:-

छापाखाना राख्ने स्थान

(क) वडा नं:-

(ख) पञ्चायत:-

(ग) जिल्ला:-

(घ) अञ्चल:-

छापाखानाको किसिम

(क)

(ख)

(ग)

(घ)

भवदीय,

ठेगाना

स्थायी:-

अस्थायी:-

सही:-

नाम, थर:-

मिति:-

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची - २

(नियम ३ को उप-नियम (२) संग सम्बन्धित)

छापाखाना राख्न दिइएको प्रमाणपत्रको ढाँचा

सि. नं.:-

दर्ता नं. :-

फोटो

श्री

महाशय,

तपाईंको/तपाईंहरूको छापाखाना राख्न पाउँ भन्ने निवेदन अनुसार
 नाममा देहायको स्थानमा देहायको छापाखाना राख्न अनुमति दिइएको छ ।

छापाखाना राख्ने स्थानछापाखानाको किसिम

(क) वडा नं.:-

(क)

(ख) पञ्चायत:-

(ख)

(ग) जिल्ला:-

(ग)

(घ) अञ्चल:-

(घ)

भवदीय,

स्थानीय पदाधिकारीको सही.. ...

पूरा नाम... ..

दर्जा

कार्यालय... ..

मिति.....

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(६)

नेपाल राजपत्र भाग ३

अनुसूची- ३

(नियम ४ को उपनियम (१) संग सम्बन्धित)

समाचारपत्र, समाचार पत्रिका वा अन्य पत्रपत्रिका प्रकाशित गर्नको लागि दिइने निवेदनको

ढाँचा

श्रीमान्

.....

महाशय,

फोटो

म । हामीतल लेखिए बमोजिमको समाचारपत्र । समाचार पत्रिका । अन्य पत्र-
पत्रिका छापाखानामा छापी प्रकाशित गर्न इच्छुक भएकोले मेरो । हामीहरू
प्रत्येकको दुई प्रति फोटो र कम्पनीको ट्रेड मार्क यसै साथ संलग्न गरी सो समाचारपत्र
वा समाचार पत्रिका वा अन्य पत्रपत्रिका प्रकाशित गर्न अनुमतिको लागि निवेदन गर्दछु । गर्दछौं ।

समाचारपत्र, समाचार पत्रिका वा अन्य पत्रपत्रिकाको विवरण

- (क) नाम.....
(ख) भाषा.....
(ग) प्रकार.....
(घ) विषय.....
(ङ) संस्करण वा कुन कुन दिन प्रकाशित हुने.....
(च) आकार (साइज).....
(छ) पृष्ठ संख्या.....
(ज) छापिने न्यूनतम प्रति.....
(झ) सम्पादकको नाम र ठेगाना.....
(ञ) सम्पादकको योग्यता.....
(ट) मुद्रकको नाम र ठेगाना.....
(ठ) पूँजी.....
(ड) पत्रपत्रिकाको कार्यालय रहने स्थान.....

ठेगाना.....

स्थायी.....

अस्थायी.....

भवदीय,

सही.....

नाम, थर.....

मिति.....

आधिकारिकता मुद्रम विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची-४

(नियम ४ को उपनियम (२) संग सम्बन्धित)

समाचारपत्र, समाचार पत्रिका वा अन्य पत्रपत्रिका प्रकाशित गर्ने दिने प्रमाणपत्रको ढाँचा

पत्रसंख्या:.....

दर्ता नं.....

फोटो

श्री.....

महाशय,

तपाईंको । तपाईंहरूको समाचारपत्र । समाचार पत्रिका । अन्य पत्रपत्रिका प्रकाशित गर्न पाउँ भन्ने निवेदनको आधारमा निम्न लेखिए बमोजिमको समाचारपत्र । समाचार पत्रिका । अन्य पत्रपत्रिका छापाखानामा छापी प्रकाशित गर्ने अनुमति दिइएको छ ।

समाचारपत्र । समाचार पत्रिका । अन्य पत्रपत्रिकाको विवरण

- (क) नाम.....
- (ख) भाषा.....
- (ग) प्रकार.....
- (घ) विषय.....
- (ङ) संस्करण वा कुन कुन दिन प्रकाशित हुने.....
- (च) आकार (साइज).....
- (छ) पृष्ठ संख्या.....
- (ज) छापिने न्यूनतम प्रति.....
- (झ) सम्पादकको नाम र ठेगाना.....
- (ञ) प्रकाशकको नाम र ठेगाना.....
- (ट) मुद्रकको नाम र ठेगाना.....
- (ठ) पूँजी.....
- (ड) पत्रपत्रिकाको कार्यालय रहने स्थान.....

(क) वडा नं.....

(ख) पञ्चायत.....

(ग) जिल्ला.....

(घ) अञ्चल.....

भवदीय,

स्थानीय पदाधिकारीको सही.....

पूरा नाम.....

दर्जा.....

कार्यालय.....

मिति.....

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची-५

(नियम ६ संग सम्बन्धित)

आम्दानी-वर्षको विवरण

.....साल.....

महीना.....

समाचारपत्र । समाचार पत्रिका । अन्य पत्रपत्रिकाको नाम..... उक्त
 महीनामा समाचारपत्र । समाचार पत्रिका । अन्य पत्रपत्रिका छापिएको कूल दिन..... ज
 उक्त दिनहरूमा छापिएको जम्मा प्रतिहरू.....

आम्दानीवर्ष

१. विज्ञापनबाट.....

१. कागजमा.....

२. बिक्रीबाट.....

२. छपाइमा.....

३. ग्राहकहरूबाट.....

३. पोस्टेजमा.....

४. चन्दाबाट.....

४. प्रकाशनतर्फ (तलब मसलन्द)....

५. अन्य स्रोतबाट (विवरण सहित).....

५. अन्य काममा (विवरण सहित)....

माथि लेखिएको विवरण ठीक दुरुस्त छ । झुठो ठहरेमा प्रचलित नेपाल कानून
 बमोजिम सहुँला बुझाउँला ।

अवधीय,

प्रकाशकको सही.....

नाम, थर.....

मिति.....

अनुसूची-६

(नियम १० संग सम्बन्धित)

छापाखानाको धनीबाट गराउने कागजको ढाँचा

म । हामीले.....ठाउँमा छापाखाना राखी चलाउने प्रमाण पत्र पाएमा सो छापाखाना चलाउँदा छापाखाना र प्रकाशन रजिष्ट्रेशन ऐन, १०१६ र छापाखाना र प्रकाशन रजिष्ट्रेशन नियमावली, २०३४ को साथै छापाखाना र प्रकाशनसम्बन्धी ऐन, २०३२ र सो ऐन अन्तर्गत बनेका नियम, आदेश तथा अन्य प्रचलित नेपाल कानूनको अधीनमा रही काम गर्नेछु । गर्नेछौं । कुनै कारणवश सो छापाखानाको नाम र ठेगाना बदल्नु परेमा पुनः अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा साविक प्रमाणपत्र संलग्न गरी निवेदन गर्नेछु । गर्नेछौं ।

छापाखानाधनीको सही.....

नाम, थर.....

ठेगाना.....

मिति.....

(१२)

नेपाल राजपत्र भाग ३

अनुसूची- ७

(नियम १० संग सम्बन्धित)

प्रकाशनसंग गराउने कागजको ढाँचा

म । हामीहरूले.....समाचारपत्र । समाचार पत्रिका । अन्य पत्र-पत्रिकाको प्रकाशन गर्ने प्रमाणपत्र पाएमा सो समाचारपत्र । समाचार पत्रिका । अन्य पत्रपत्रिकाको प्रकाशन गर्दा छापाखाना र प्रकाशन रजिष्ट्रेशन ऐन, २०१६ र छापाखाना र प्रकाशन रजिष्ट्रेशन नियमावली, २०३४ को साथै छापाखाना र प्रकाशनसम्बन्धी ऐन, २०३२ र सो ऐन अन्तर्गत बनेको नियम, आदेश तथा अन्य प्रचलित नेपाल कानूनको अधीनमा रही काम गर्नेछु । गर्नेछौं । कुनै कारणवश उक्त समाचारपत्र । समाचार पत्रिका । अन्य पत्रपत्रिकाको नाम, स्थान, प्रकार, विषय, आकार, पृष्ठ, संख्या, प्रकाशित हुने निश्चित तिथि, छापे छापाखाना, कार्यालय, सम्पादक आदि कुनैमा बदल गर्नु परेमा अनुसूची ३ बमोजिमको ढाँचामा पाएको प्रमाणपत्र सहित पुनः निवेदन गर्नेछु । गर्नेछौं ।

प्रकाशकको सही.....

नाम, थर.....

ठेगाना.....

मिति.....

आज्ञाले-

तीर्थराज तुलाधर

श्री ५ को सरकारको सचिव